UNIVERSITETET I BERGEN
Det medisinsk – odontologiske fakultet

Styresak: 99/15

Sak nr.: 15/5771

Møte: 18.11.15

Budsjett 2016 – momenter ved fordeling av budsjettet

Grunnlagsdokumenter i saken

a) Fakultetsstyresak 26/14: Rullering av strategisk plan 2015-2016
b) Fakultetsstyreorientering møte 17/6-14 – Handlingsplaner 2015-2016 (ePhorte 14/5973)
c) Fakultetsstyresaker møte 25/3-15: utdanning-, forskning-, forskerutdanningsmelding.
d) Fakultetsstyresak 44/15: Resultater studie, forskning og forskerutdanning.
e) Fakultetsstyresak 73/15: Budsjettforslag 2016.
f) Fakultetsstyresak 72/15 og 80/15: Økonomirapport pr juli og pr sept.
g) Fakultetsstyresak 81/15: Budsjett og budsjettprosess for 2016
h) Universitetsstyresak 102/15: Budsjett for Universitetet i Bergen 2016
i) Vedlegg: Budsjett 2016 – Rammer og prioriteringer

Hva saken gjelder

I denne saken får styret fremlagt momenter fakultetsledelsen vil legge til grunn i utarbeidelsen av forslag til fordeling av budsjett 2016. Saken oppsummerer forhold som fakultetsstyret har diskutert tidligere samt forhold som fakultetsledelsen vil framheve for at innretningen av budsjettet skal bli best mulig innenfor svært knappe budsjettrammer.

Bakgrunn

Fakultetet har stramme økonomiske rammer i grunnbevilgningsøkonomien. Vi er i ferd med å iverksette ny studieplan i medisin for å gi studentene et best mulig og oppdatert studietilbud. Dette er en omfattende og krevende prosess både for vitenskapelige og administrative ansatte og vi setter av ekstra personalressurs.

I forskningen forventer vi nærmere 100 disputaser i år som viser at vi i en situasjon med begrensede økonomiske ressurser har klart å holde høy aktivitet på forskerutdanningen.

Med trange økonomiske rammer i grunnbevilgningen er ekstern finansiering viktigere enn noen gang for å opprettholde god forskningsaktivitet. Det er derfor svært gledelig at aktiviteten i prosjekter finansiert av Norges forskningsråd vokser kraftig, at vi har flere tilslag på EU-finansiert forskning og at vi har mange tilslag hos Kreftforeningen, Bergens forskningsstiftelse, SKG Jebsen-stiftelsen etc.

I hovedsak foreslår fakultetsledelsen at budsjettet fordeles etter samme prinsipper som tidligere. Noen forhold presiseres som er viktig ved fordeling av budsjettet både mellom instituttene og internt på det enkelte institutt.

Forslag til vedtak:

1. Fakultetsstyret gir dekan fullmakt til å utarbeide forslag til budsjettfordeling for 2016 som legges fram for styret i neste møte.
2. Fakultetsstyrets diskusjon legges til grunn for utarbeidelsen.

Nina Langeland
dekan

Inger Hjeldnes Senneseth
Fakultetsdirektør

11.11.2015/ØRH

Vedlegg:
Budsjett 2016 – Rammer og prioriteringer

Rammene fra UiB
I budsjettet for 2016 som er vedtatt av Universitetsstyret, er MOF tildelt kroner 578 188 000 i grunnbevilgning og en målsetting for den eksternt finansierte virksomheten på kroner 254 000 000.

Forutsetningene gitt av universitetsstyret er:

- 2,6 % i pris- og lønnskompensasjon
- 1,0 % reduksjon i rammen omfordelt til strategiformål
- 0,5 % reduksjon i rammen som følge av regjeringens effektiviseringskutt
- 0,4 % reduksjon i pensjonspremien (gjelder lønnskostnad for fast ansatte)
- Reduksjon i resultatmidler på vel 14 millioner kroner
- 14 nye rekrutteringsstillinger, herav 6 fra universitetets nye MNT-stillinger
- Investeringsmidler: 10 millioner kroner. UiB forutsetter at nødvendige investeringer til Biobank-samarbeid med Helse Bergen dekkes innenfor denne rammen. Investeringsrammen forventes opprettholdt også i 2017.
- 5 nye studieplasser i medisin fra 2016. I tillegg fikk fakultetet 10 nye studieplasser i medisin i revidert nasjonalbudsjett 2012 som vi får økt tildeling årlig for til 2018.

Tabell 1 Budsjett-tildeling 2016 fra universitetsstyresak 102/15

Inntekter Det medisinsk-odontologiske fakultet (tusen kr)	Prosjekt	Bud 2016	Bud 2015	Endring	Endring %
Basis	000000	231 401	232 932	-1 531	-0,7 %
Resultatmidler utdanning	000000	146 271	138 363	7 908	5,7 %
Resultatmidler forskning	000000	47 800	60 616	-12 817	-21,1 %
Øremerkede midler rekrutteringsstillinger	720006	125 102	119 580	5 522	4,6 %
Delsum rammebudsjett		**550 574**	**551 492**	**-917**	**-0,2 %**
Øremerkede midler annet	7xxxxx	27 611	27 324	288	1,1 %
Instituttinntekter	000000	45 000	45 000	-	0,0 %
Avskrivningsinntekter	000000	10 000	15 000	-5 000	-33,3 %
Sum grunnbevilgning		**633 186**	**638 815**	**-5 630**	**-0,9 %**
Bidragsmidler NFR	199995	128 700	93 067	35 633	38,3 %
Bidragsmidler EU	639995	13 800	13 743	57	0,4 %
Bidragsmidler andre	699995	108 700	113 368	-4 668	-4,1 %
Oppdragsmidler	100005	2 800	6 822	-4 022	-59,0 %
Sum bidrags- og oppdragsmidler		**254 000**	**227 000**	**27 000**	**11,9 %**
Sum totalt inntektsbudsjett		**887 186**	**865 815**	**21 370**	**2,5 %**

Prioriteringer i budsjettet
Innenfor rammene foreslås følgende prioriteringer i forskning og utdanning (se også prinsipper under):

Forskning og forskerutdanning
1. I tillegg til stipendiat- og postdoktorstillinger ønsker fakultetsledelsen å lyse ut innstegsstillinger innenfor profesjonsfagene ved fakultetet.

2. Driftsmidlene til stipendiater og postdoktorer opprettholdes på henholdsvis kroner 60 000 og 80 000, men en del øremerkes til bruk for stillingen, se kapittel om prinsipper for fordeling.

3. Fakultetet er tildelt kr 10 millioner kroner til vitenskapelig utstyr. Det er behov for generelle utstyrsmidler for å erstatte vitenskapelig utstyr. Fakultetets samlede årlige avskrivinger er på om lag 27 millioner kroner som viser et stort årlig behov for nyinvesteringer.

4. Premieringsordninger.
    a. Ordningen med kr 100 000 til forskere som avslutter koordinatorprosjekt finansiert av EU videreføres.

b. Finansieringskilden National Institute of Health (NIH) er høyt rangert internasjonalt og gir stor impact forskningsmessig. Fakultetsledelsen ønsker å innføre en premieringsordning hvor prosjektledere med tilslag i NIH får 10 % toppfinansiering av tildelt sum til UiB fra fakultetet. Tiltaket fremmes for å få flere og større prosjekter finansiert av NIH ved fakultetet.

5. Fakultetsledelsen ønsker å etablere et opplæringsprogram for postdoktorer i tillegg til fakultetets eksisterende Yngre forskningslederprogram. Programmet har vært diskutert med instituttlederne og en arbeidsgruppe er nedsatt for å komme med forslag til opplegg.

6. Opplæringsprogram for veiledere i doktorgradsutdanningen videreføres.

7. Arbeidet med felles forskningsserver for sikker håndtering og oppbevaring av forskningsdata ved UiB fortsetter og det er satt av midler over UiBs budsjett.

Utdanning

1) Innføring av ny studieplan i medisin startet høsten 2015. Dette er ressurskrevende både for undervisere og administrative. For å støtte instituttene i iverksettingen av ny studieplan settes det av et ekstra midlertidig årsverk til studieadministrativt arbeid i 2016.

2) Enhet for læring er etablert ved tilsetting i faglige stillinger innen medisinsk og helsefaglig pedagogikk og e-læring. Det planlegges at enheten bygges videre ut i tråd med vedtatte planer fra 2017.

3) Galenisk farmasi er startet opp i 2015 som et samarbeid mellom oss og MN-fakultetet. Det er tilsatt i stillinger og utstyr er på plass. Det vil bli forbedringer i 2016 ved andre gangs undervisning.

4) Ferdighetssenteret er under arbeid. Vi planlegger for å etablere vårt eget ferdighetssenter i BBB. Det er satt av utstyrsmidler og planlagt med stillingsressurser innenfor bemanningsplanen. Kalkyle og behov for 2016 er ikke endelig klart.

Prinsipper for fordeling av budsjett

Med en stram ramme i grunnbevilgningen må vi ha et sterkt fokus på økonomistyringen. Vi har et underskudd i basisdriften vår (grunnbevilgning annuum) og vi arbeider for et handlingsrom for å kunne iverksette nødvendige prioriterte tiltak på institutt- og fakultetsnivå. Det er et mål at vår faglige virksomhet i minst mulig grad skal være berørt av stramme økonomiske rammer i 2016.

Pris og lønnskompensasjon, Strategikutt og effektiviseringskutt

Fakultetsledelsen foreslår at budsjettrammene for instituttene og fakultetsadministrasjonen holdes på samme kronebeløp i 2016 som i år. Det vil si at det ikke tildeles hverken pris- og lønnskompensasjon eller videreføring av ramme- og effektiviseringskutt eller resultatnedgang. Totalt sett for 2016 får fakultetet om lag det samme kronebeløp som i år. Dette medfører en reell innstramming ved at det vil være pris- og lønnsvekst neste år som må dekkes innenfor like budsjettrammer som i 2015.

Øremerkede utstyrsmidler

Ved vårt fakultet løses dette ved å kombinere søknader om eksterne utstyrsmidler, delfinansiering fra brukerinntekter på kjernefasilitetene, øremerkede tildelinger og mindre investeringer over instituttbudsjettene. Det legges til grunn at fakultetet dekker alle investeringer knyttet til samarbeidet med Helse Bergen om Biobank innenfor posten for vitenskapelig utstyr i 2016 og 2017, totalt 7,5 millioner kroner til dette prosjektet. Behovet for utstyrsmidler til BUS (Barne- og ungdomssykehuset) er fremmet av UiB i flere år og fremmes også til statsbudsjettet for 2017. Kjernefasilitetene henter inn noe midler fra forskningsprosjektene, men er avhengig av delfinansiering for å investere i større avansert vitenskapelig utstyr. Fakultetsledelsen mener det er behov for at minimum 5 millioner kroner øremerkes generelle investeringer i vitenskapelig utstyr på instituttene neste år.

Instituttene tildeles utstyrsmidler og innkjøpsprosessene tar tid slik at det må påregnes overføringer mellom år ved innkjøp av større utstyr. Instituttene får to år på seg til å kjøpe inn av tildelte øremerkede midler. Dersom innkjøpene ikke er gjennomført året etter tildeling vil overføring ikke kunne påregnes og eventuelt kan dette hensyntas i tildelingen av nye utstyrsmidler.

Driftsmidler for stipendiater og postdoktorer

Fakultetsledelsen foreslår å opprettholde satsene for driftsmidler for stipendiater og postdoktorer på henholdsvis kroner 60 000 og kroner 80 000. Det har vært et ønske om at det skal være likere prinsipp for hvor mye midler den enkelte kandidat disponerer til sin forskning.

Instituttene har ulik praksis for hvordan disse driftsmidlene disponeres. Noen institutt øremerker deler av driftsmidlene til den enkelte kandidat, mens andre lar det gå inn som driftsmidler i den forskningsgruppen kandidaten tilhører. Hvor mye instituttet fordeler til forskning og hvor mye som går til dekning av administrative kostnader knyttet til kandidatene, varierer.

Formålet med driftsmidlene er at de skal være en støtte til kandidatene for at de skal kunne gjennomføre sin forskning og for stipendiatene også for at de skal kunne gjennomføre nødvendige aktiviteter som fører frem mot godkjent forskerutdanning og disputas.

Driftsmidlene er ikke nødvendigvis tilstrekkelig til å dekke kandidatene sin forskning. Det er også forskjell på hvor kostnadsintensiv forskningen er. Ikke alle kandidater bruker opp sine midler, mens for andre er disse midlene en liten men viktig del for å få gjennomført forskningen. Det er særlig viktig for postdoktorene å søke eksterne midler for å kunne sikre en videre karriere.

Fakultetsledelsen foreslår at instituttene får kroner 15 000 pr stilling av midlene for å dekke kostnader. De resterende midlene disponeres for stillingen av veileder/stipendiat eller forskningsgruppe. Fakultetet vil i samarbeid med instituttene utarbeide retningslinjer for hvilke kostnader som dekkes av instituttet og hvilke kostnader som forventes dekket av den enkelte stillings driftsmidler/forskningsgruppe uavhengig av finansiering

Smådriftsmidler

Ordningen videreføres og fakultetsledelsen ønsker å presisere retningslinjene. Formålet med ordningen er å avhjelpe mangelen på driftsmidler. Midlene skal kunne dekke utgifter til formål som reiser, seminar, kurs, materiell, teknisk/administrativ assistanse og andre driftskostnader. Det er et mål at tildelingen av midlene skal støtte opp om institusjonens egne prioriteringer.

Midlene er en del av rammene for det enkelte institutt. 70 % gis som en tildeling ved hovedtildelingen av budsjettet, mens instituttet selv må bidra med 30 %.

Følgende kriterier gjelder for ordningen:

- En forutsetning er at midlene går til gode enkeltforskere/forskningsgrupper som ikke har store driftsmidler allerede.
- Størrelsen på de enkelte bevilgningene til søkerne er satt til 15.000 - 150.000 kr.
- Bevilgningene skal være ettårige og brukes innenfor budsjettåret, midlene er ikke overførbare til neste år.
- Mottakere av støtte må være aktive forskere i fast vitenskapelig stilling, prof. II og 1.am. II.

Rammen videreføres på samme nivå som i 2015.

Husleie

Ved fakultetet belastes alle husleiekostnader sentralt på fakultetet, med unntak for eksternt finansierte stillinger som betaler en fast årlig husleie pr årsverk. Praksisen forutsettes videreført i 2016.

Det pågår en gjennomgang av areal og disponering av dette ved fakultetet. Dersom gjennomgangen konkluderer med forhold som påvirker praksis for husleien pr i dag i 2016, vil konsekvensen av dette tas opp med styret før eventuelle endringer gjennomføres.

Nasjonal TDI-modell, leiested og dekningsbidrag

Innføring av TDI-modellen i universitetssektoren har som hovedmål å dokumentere direkte og indirekte kostnader og dermed kunne søke om støtte til en større del av kostnadene fra eksterne finansieringskilder samt vise de totale kostnadene ved forskningsprosjekter.

Modellen er todelt;
1) beregnet sats indirekte kostnader knyttet til vitenskapelig og tekn/adm. personell (dekningsbidrag)
2) kalkyler for direkte kostnader knyttet til forskningsinfrastruktur (leiested).

Både de direkte og indirekte kostnadene blir belastet prosjektene. Den delen som dekkes av den eksterne finansieringen, går til instituttet for dekning av kostnader samt mulighet for utvikling av instituttet videre. TDI-modellen og leiested gir instituttene mulighet for å dekke sine kostnader bedre og dermed øke handlingsrommet.

Ved UiB er det gjort en beregning av hvor store de indirekte kostnadene er for henholdsvis vitenskapelige og teknisk-/administrativt ansatte. Hensikten med dette er å kunne dokumentere størrelsen på dekningsbidrag som er nødvendig fra den eksterne aktiviteten. For 2015 er dekningsbidraget 413 000 (2016-satsene er ikke klare) Av dette betales det husleie/fellestjenester på til sammen kroner 200 600 pr årsverk, mens resten går til dekning av kostnader ved instituttet. Det beregnes fullt dekningsbidrag i alle eksterne prosjekter. Den delen som ikke finansieres eksternt, vil være instituttets egeninnsats.

Leiested er en kalkyle for direkte kostnader knyttet til instituttenes generelle laboratorie-fasiliteter. Dette er kostnader som i størst mulig grad søkes dekket av ekstern finansiering. Inntekten for bruk av laboratoriefasilitetene går til instituttet og brukes til nødvendige oppgraderinger.

Frikjøp

Oppfatningen av begrepet frikjøp varierer, men fakultetsledelsen har følgende forståelse av frikjøp:

«frikjøp er når lønnskostnadene til ansatte i grunnbevilgningen helt eller delvis dekkes av annen finansiering. Frikjøp er ikke ensbetydende med at den delen av stillingen som er frikjøpt, erstattes».

Personer som ansettes med formål å arbeide på eksternt finansierte prosjekter, lønnes direkte fra prosjektene, uavhengig av om stillingen er en fast eller midlertidig ansettelse. Fast ansatte i grunnbevilgningen kan helt eller delvis frikjøpes til å utføre andre oppgaver på et prosjekt for en tidsbegrenset periode.

Frikjøp regnskapsføres minimum hvert kvartal etter UiB's retningslinjer for frikjøp.

Det er et mål at instituttene søker om og i større grad enn i dag regnskapsfører frikjøp. Formålet er å gi flere mulighet for fast stilling og karrierevei, redusere midlertidighet og etablere mer langsiktige rammer for forskningen.

Gaveforsterkningsmidler

Fakultetet har søkt og mottatt gaveforsterkningsmidler for mange ulike typer prosjekter. Gaveforsterkningen skal i følge retningslinjene brukes til langsiktig, grunnleggende forskning, med ny kunnskap som siktemål. Det er ikke en forutsetning at midlene brukes direkte i det prosjektet de er gitt med bakgrunn i.

Håndteringen av disse midlene varierer. Gaveforsterkning knyttet til midler fra Kreftforeningen disponeres av fakultetet. Noe av midlene fordeles direkte til forskerne, noe har finansiert postdoktorstillinger og noe er brukt til å kompensere for manglende dekningsbidrag. For noen gaveforsterkningsmidler er det avtalt med gavegiver hvordan midlene skal disponeres.

I 2016 vil fakultetet se nærmere på hvordan gaveforsterkningsmidlene kan disponeres. Fakultetsledelsen har som hovedprinsipp at instituttene skal ha dekket sine kostnader, det vil si få kompensert for manglende dekningsbidrag og eventuelt direkte kostnader som leiestedskostnader som prosjektet medfører. I tillegg er det selvsagt ønskelig at forskningsmiljøene som har fått gavene som har gitt gaveforsterkningsmidler også får nytte av gaveforsterkningsmidlene.

Nulldekningsbidragsprosjekter

Ved fakultetet er det en ordning hvor instituttene får kompensert utgifter til fellesbidrag og husleie for eksternt finansierte prosjekter uten dekningsbidrag. Det er viktig å søke på finansieringskilder som gir dekningsbidrag og fra 2015 ble ordningen endret ved at instituttet selv må dekke 30 % av disse kostnadene knyttet til stillinger som er utlyst etter 1. januar 2015. Innføring av ordningen har hatt liten effekt i 2015 på grunn av lavt antall helt nye stillinger som lyses ut. Ordningen vil bli videreført i 2016. I 2017 vil det vurderes om instituttenes del av disse kostnadene skal økes.

Bemanning

Rekruttering er meget viktig for å sikre langsiktig vekst. Det er stram økonomi nå men over tid vil vi rekruttere i en rekke nye stillinger fordi vi har mange avganger i årene framover.

I 2015 er det gjennomført en streng praksis for vurdering av nytilsettinger både for faste og midlertidig ansatte, samt vikarer finansiert over grunnbevilgningen. Alle utlysninger godkjennes av dekan. Denne praksisen videreføres også i 2016 på grunn av stram økonomi.

I budsjettene utarbeider instituttet oversikt over avganger i årene som kommer. I perioden 2016 – 2021, er det til sammen 79 årsverk som går av for aldersgrensen. Det er i gjennomsnitt 13 årsverk (1,5%) som går av hvert år. Over tid er det dermed rom for å tilpasse bemanning og målrette nye tilsettinger når en også tar med andre avganger og ulike typer permisjoner.

Tabell 2 Avganger ved instituttene 2016 - 2021

Avganger (årsverk) sum institutt	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Sum
Vit. hovedstillinger	1	6	11	6	11	6	41,1
Vit. bistillinger	1	1	1	1	1	1	5,1
Tekniske stillinger	8	5	3	4	3	6	28,1
Adminstrative stillinger	-	1	-	1	3	-	5
Andre (spesifiseres)	-	-	-	-	-	-	-
Sum avganger	9	13	15	12	17	13	79,1

For administrative ansatte har fakultetet en bemanningsplan for de fleste stillingene som følges i forbindelse med ansettelser. I 2016 vil vi se på muligheten for å utarbeide langsiktige bemanningsplaner for flere grupper, samt retningslinjer for hvilke kriterier som skal legges til grunn når en stilling kan lyses ut.

Videre tidsplan for budsjettprosessen

Videre arbeid med budsjettet følger planen som vist nedenfor.

Tabell 3 Tidsplan budsjettprosess 2016

Statsbudsjettet legges fram	07.10.2015
Fakultetsstyret budsjett 2016 - status og statsbudsjett	28.10.2015
Universitetsstyret behandler UiBs budsjett	29.10.2015
Fakultetsstyret behandler prinsipper budsjettfordeling 2016	18.11.2015
Fakultetetet skal ha mottatt tildelingsbrev for 2016 fra UiB	30.11.2015
Fakultetsstyret behandler fakultetets budsjett - fordeling	16.12.2015